

Forbindelse med dette Fruentimmer, og som eftertragtede at komme i Besiddelse af hende ved Mandens Død, vilde, naar han desuden var sikker paa Gaarden, være meget mere tilbøielig til at begaae den Misgjerning, hvortil der her sigtes. Dertil svarer jeg: Nei. Jeg kan fuldkommen godt indsee, at han vilde være mindre tilbøielig dertil, thi Muligheden vilde netop være given, dersom han maaffee havde kunnet faae Aftale om, paa hvilke Bilskaar han kunde faae Indfæstning, og altsaa Dieblisset var beleiligt. Naar vi gaae ind paa den Art Undersøgelser og Tankeexperimenter, kunne vi ligesaa godt komme ind paa den ene som paa den anden Vej. — Det Hele, hvorom der i denne Sag er Spørgsmaal, er: bliver den Fæstetid, hvorpaa der har maattet være gjort Regning, da Indfæstningen blev betalt, forlænget? Hertil svarer man — og jeg omtaler det just her, fordi den sidste ærede Taler, der berørte dette Forhold, var inde paa denne Mening —: ja, den bliver forlænget, thi, siger man, ved Indfæstningen er der gjort Regning paa, at der kan komme en Enke, som vil gifte sig, hvorved der altsaa vil være en Udgift mere til at faae en forøget Indtægt. Naar man nu lægger Mærke til, hvor lidt Nogensomhelst i det Dieblis kan gjøre en Beregning af den Art, som i mindste Maade kan have Sandsynligheden for sig, vil man indsee, at dette aldeles ikke kan komme i Betragtning ved den Beregning, en Mand fornuftigviis maa anstille, idet han fordrer en Indfæstning, hvis han ikke ganske simpelt gaaer ud fra at spørge: hvad kan jeg pine ud af det Meneske, som ønsker at faae Gaarden, istedetfor at gaae beregningsviis tilværks, istedetfor at gaae ud fra det almindelige Gjennemsnit for en Fæsteværidghed, og altsaa sige: jeg maa have omtrent en saa stor Sum, for at jeg i det Næremaal, som er Gjennemsnittet af Fæsteværidgheden, kan have en passende Indtægt af min Gaard. Men dette Tidrum, denne Gjennemsnitsfæsteværidghed forandres i intet Bæsentligt ved dette Forhold.

Før jeg giver mig til nærmere at omtale Sagen, vil jeg afgjøre mit mere personlige Mellemværende med min ærede Nabo (Mou- rier); jeg skal gjøre det meget kort, fordi jeg

vil overlade til Enhver især at domme om, hvem der først giver Anvisning paa at være nærgaaende ved Betragtninger af denne Art. Det ærede Medlem har en Methode, ifølge hvilken han omtrent siger saaledes: Der staaer i Dit Forslag, at Du vil berøve andre Folk deres Eiendom; Du har vel ikke vidst, hvad Du skrev, men det staaer dog deri. Jeg maa bede om, at man bliver staaende ved, at jeg vidste, hvad jeg skrev, og at man ikke søger paa denne indirecete Maade at sige til mig, at jeg har villet fremme et Røveri af Eiendommen. (Mou- rier: Det har jeg ikke sagt!) Denne indirecete Maade møder jeg directe, og det ligger deri, at jeg er mere frimodig og ikke gaaer en Omvei, naar jeg vil prøve paa, hvornær jeg kan træde Folks Personlighed. Den hele Tale, her fores om Eiendomsretten, hvor man idelig møder os med at tale om Communisme, om Krænkelse af Eiendomsretten, er det Andet end at kaste Skygge paa vor personlige Anskuelse? Have vi enten i Ord eller Gjerning nogensinde gjort os skyldige i Noget, som gaaer ud derpaa? (Nei! Nei!). Det ærede Medlem bruger at sige: saaledes og saaledes er det, men har han ført et eneste Beviis for sine Ord? Er der Noget her i Salen, som fører til Krænkelse af Eiendomsretten, saa er det dem, der føre den bestandigt i Munden. Hvergang man taler om den simpleste Lovbestemmelse, hvergang man forlanger en Lov forandret efter Forhold og Omstændigheder, saa siger man: den Lov kunne I ikke forandre; thi saa krænke I Eiendomsretten. Lad os huske paa, hvormange Gange vi have hørt dette Ord brugt om Friharkornets Afløsning, fordi der ikke blev givet 4 pCt. af den fulde Capital; man kom tilbage og sagde: I ere nær ved at krænke Eiendomsretten, I ere nær ved at begaae en Uretfærdighed, da man lykkeligviis ikke kunde sige: I begaae en Uretfærdighed; men man traadte det saa nær, at de Fleste her i Landet ville troe, at der er begaaet en stor Eiendomskrænkelse, og jeg skulde næsten troe, at den ærede Minister, i hvad han sagde, lod sig forlyde med, at saa omtrent var det; og havde hændelsesviis denne Affindelse, saaledes som den var, indtruffen under andre Omstændigheder og andre Personer, saa havde vi hørt